

VERANTWOORDING FRACTIE EUROPEES PARLEMENT, FEBRUARI 2020 - DECEMBER 2021

COVID-19

De pandemie stelt de EU op de proef, zowel bij de aankoop van vaccins, het vrij reizen als de economie. GroenLinks steunt de gezamenlijke aankoop van vaccins maar dringt bij de Europese Commissie aan op transparantie over de contracten die de EU sluit met farmaceutische bedrijven. Op initiatief van de groene fractie in het Europees Parlement spreekt een meerderheid zich uit voor het opheffen van patenten voor de kennis en ontwikkeling van coronavaccins en -medicijnen.

Veel EU-landen werpen belemmeringen op om over de grens te kunnen reizen na het begin van de coronapandemie. Om vrij en veilig reizen binnen de EU weer te herstellen zoals voorzien in Schengen, stelt de Europese Commissie een EU Covid-19 certificaat voor. Tineke onderhandelt hierover met succes voor uniformiteit van de certificaten en geldigheidstermijnen binnen de EU. Ook bij de uitvoering blijft zij dit monitoren. Tineke strijdt ook voor gratis en toegankelijk testen en maakt hiervoor 100 miljoen euro vrij.

EU-leiders bereiken na een slepende top van vier dagen een akkoord over een herstelfonds

om na de coronacrisis te werken aan economisch herstel en veerkracht. Bas scherpst met succes de duurzaamheidscriteria van dit 670-miljard euro grote fonds aan en neemt plaats in de werkgroep die de besteding van het herstelfonds controleert.

EUROPESE GREEN DEAL

Na de algemene visie van de Europese Commissie voor een Europese Green Deal, liggen inmiddels concrete wetgevingsvoorstellen voor. Het “fit for 55” pakket met wetsvoorstellen moet ervoor zorgen dat Europa haar klimaatdoelen gaat halen. GroenLinks wil op alle fronten meer ambitie in de voorstellen krijgen. Bas is schaduwrapporteur op CO2-standaarden voor auto's en busjes en emissiehandel voor vliegverkeer. Daarnaast coördineert hij de inzet van de Groene fractie.

Bas reisde als lid van de delegatie van het Europees Parlement af naar de klimaatop in Glasgow. Een van de speerpunten voor GroenLinks was een snelle uitfasering van fossiele subsidies. Hij voerde gesprekken met delegaties van over de hele wereld en duidde de onderhandelingen voor Nederlands en internationaal publiek.

Bas heeft als schaduwrapporteur vanuit de Milieucommissie gewerkt aan een zo groen mogelijk Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De verduurzaming is echter onvoldoende van de grond gekomen door een conservatieve lobby en lidstaten, waardoor GroenLinks uiteindelijk tegen het voorstel stemde.

De Green Deal gaat over meer dan klimaat, bijvoorbeeld over een schone leefomgeving en biodiversiteit. Op beide thema's is vanuit de milieucommissie zowel controlerend als voorbereidend werk verricht voor aankomende wetsvoorstellen. In navolging van het dieselschandaal richt Bas zich als woordvoerder van de groene fractie op nieuwe standaarden voor auto's.

Bas zette zich in om zowel de publieke als private investeringen in dienst te stellen van de transitie naar een duurzame economie. Hij kreeg steun voor resoluties die er bij de Europese Investeringsbank op aandringen hun leningen-beleid verder te vergroenen. Ook stelde hij voor om het mes te zetten in fossiele subsidies binnen Europese fondsen. Hoewel de duurzaamheidscriteria voor de meeste Europese fondsen flink zijn aangescherpt, bleven sommige subsidies en voordelen voor gasinvesteringen intact tegen de zin van GroenLinks.

Bas speelde een belangrijke rol in de Europese agenda om private investeringen te vergroenen. Hij drong aan bij de Europese Commissie om de Europese taxonomie voor groene investeringen zuiver te houden en niet mee te gaan in de politieke druk van lidstaten om onder andere gas, kernenergie en intensieve landbouw als duurzaam te classificeren. Als onderhandelaar werkt hij in nauwe samenwerking met PvdA aan nieuwe wetgeving voor groene obligaties. Ook drong

hij bij ECB-voorzitter Lagarde aan om de ernst van klimaatverandering te onderkennen in het monetaire beleid.

Kim zette de milieu-impact van de ICT-sector en het gebrek aan informatie daarover op de agenda. Ze liet studies uitvoeren en riep de Europese Commissie met succes op om grote techbedrijven verplicht te laten rapporteren over hun milieu-impact volgens standaard rekenmethodes. Ook riep ze op tot strenge milieustandaarden voor digitale apparatuur. De Commissie komt hiervoor volgend jaar met wetsvoorstellen.

Kim spande zich in de interne markt-commissie van het Europees Parlement in voor het verduurzamen van openbare aanbestedingen, zowel op sociaal als milieuvlak, en ijverde voor betere rechten voor treinpassagiers.

RECHTSSTAAT

Het afgelopen jaar zagen we helaas dat de rechtsstaat en mensenrechten nog verder onder druk zijn komen te staan. De Poolse regering ondermijnde de onafhankelijkheid van de rechtspraak te ondermijnen. In Hongarije gebruikt premier Orbán EU-fondsen om zichzelf en naasten te verrijken en staan de media- en academische vrijheid nog steeds zwaar onder druk. We zien dat andere EU-landen, zoals Slovenië en Tsjechië, dezelfde kant als Polen en Hongarije op dreigen te gaan.

Tineke heeft in het Europees Parlement druk uitgeoefend op de Europese Commissie om harder op te treden tegen schendingen van de rechtsstaat en rechtszaken te starten bij het Europees Hof. In het najaar reisde Tineke naar Polen en Slovenië om te spreken met rechters, mediaorganisaties, ngo's en andere actoren die onder druk staan van hun regering.

Onder druk van het Europees Parlement keerde de Sloveense regering het intrekken van de subsidie voor het Sloveense persagentschap terug en besloot het toch medewerking te verlenen aan het onlangs operationeel geworden Europees Openbaar Ministerie. In het rapport van het Europees Parlement over het jaarlijkse rechtsstaat onderhandelde Tineke met succes over een oproep om meer aandacht te besteden aan het beschermen van de rechten van journalisten en onafhankelijke media. De Europese Commissie kondigde onlangs aan dat zij komend jaar wetgeving zal voorstellen om mediavrijheid in de EU beter te beschermen.

De Europese Commissie startte nieuwe rechtszaken tegen de Poolse regering over de onafhankelijkheid van de rechtspraak. Tegen Hongarije loopt een inbreukprocedure wegens het schenden van de mensenrechten van vluchtelingen. Tineke coördineert een studie om aan te tonen dat de Europese Commissie ook een rechtszaak tegen Hongarije zou moeten starten voor het schenden van de onafhankelijkheid van de rechtspraak. Ze zette het afgelopen jaar samen met de GroenLinks-fractie in de Tweede Kamer druk op de Europese Raad en de Nederlandse regering om verdere stappen te zetten in dit proces.

Het Europees Parlement onderhandelde met succes over wetgeving die het mogelijk maakt om EU-fondsen conditioneel te maken aan respect voor de rechtsstaat. Tineke zette in samenwerking met andere fracties druk op de Europese Commissie om niet akkoord te gaan met betalingen uit het Europese herstellfonds aan Polen en Hongarije zolang deze landen stappen weigeren om de rechtsstaat te herstellen. Tot nu toe volgt de Commissie het parlement hierin. Onder druk van het Europees Parlement werden fondsen stopgezet naar

aanleiding van het instellen van de LGBTQI+ vrij-zones. Met succes: de Poolse regering besloot recent deze wetgeving terug te draaien.

SOCIAAL EUROPA

Kim zette de wooncrisis op de Europese agenda als rapporteur namens het Europees Parlement. Dankzij haar rapport sprak het parlement zich uit voor de aanpak van speculatie, om meer te investeren in volkshuisvesting, volop in te zetten op energiezuinig maken van woningen en illegale vakantieverblijf aan te pakken. Voor dit laatste komt er later dit jaar een wetsvoorstel. Haar rapport riep ook op tot een Europese doelstelling om dakloosheid te eindigen voor 2030 en alle EU-landen schaarden zich uiteindelijk achter deze verklaring. Er werd een Europees Platform ter Bestrijding van Dakloosheid opgericht waarvoor Kim in de stuurgroep zit. Op initiatief van Kim wordt ook 1 miljoen euro vrijgemaakt per jaar om dakloosheid in Europa beter in kaart te brengen.

Kim vestigde de aandacht op de preciaire werkomstandigheden van platformwerkers, zoals Uberchauffeurs en Deliveroo-bezorgers en op de dubieuze behandeling van werknemers door platformbedrijven. Kim kreeg steun voor het principe dat platformwerkers in principe als werknemers beschouwd moeten worden. Momenteel ligt er een wetsvoorstel met dit principe op tafel. Kim riep ook op tot het beschermen van platformwerkers tegen de excessen die een algoritmen als manager met zich meebrengen onder andere door meer transparantie van algoritmen en het recht om aan te kunnen kloppen bij een mens. De Europese Commissie nam deze voorstellen over in het wetsvoorstel op platformwerk waarover Kim zal onderhandelen.

ASIEL EN MIGRATIE

Het recht op asiel komt steeds verder onder druk te staan in de EU. Tineke strijdt in het Europees Parlement om dit recht te verdedigen en schendingen aan de kaak te stellen. In mei 2021 legde Tineke een werkbezoek af naar het Griekse eiland Samos en Athene om de situatie van vluchtelingen te onderzoeken en met autoriteiten te spreken over pushbacks. Hiernaast ondernam zij samen met de PvdA een missie naar Litouwen en Polen om beter zicht te krijgen op de situatie voor vluchtelingen aan de grenzen met Belarus en daarbij druk te zetten op autoriteiten om humanitaire hulp toe te laten en te stoppen met de gewelddadige pushbacks.

Tineke leidde met succes het onderzoek naar betrokkenheid van het Europees grensagentschap Frontex bij pushbacks aan de Europese buitengrenzen. Het rapport werd begin juli door het Europees Parlement aangenomen en trok harde conclusies over de betrokkenheid van het agentschap bij mensenrechtenschendingen. Het Parlement riep daarbij op om de operaties met Griekenland en Kroatië direct te herzien, EU-fondsen conditioneel te maken aan het respecteren van het asielrecht en te verplichten dat toezichthouders op mensenrechten toegang hebben tot alle Frontex-operaties.

Tineke en Bas zorgden ervoor dat het Parlement geen kwijtschelding verleende aan de begroting van Frontex zolang het agentschap de eisen in het Frontex-rapport niet op zouden volgen. Het Europees Parlement besloot op aandringen van de Groenen in oktober om een deel van het Frontex budget voor 2022 te bevriezen zolang Frontex fundamentele rechten onvoldoende waarborgt.

Tineke coördineert de onderhandelingsstrategie van de Groenen op het nieuwe migratiepact. Ze is rapporteur op de Terugkeerrichtlijn en onderhandelt als schaduwrapporteur over de wetgeving die de checks van asielzoekers aan de buitengrenzen moet reguleren. Tineke richtte zich het afgelopen jaar ook op de externe dimensie van het migratiebeleid. Ze kreeg een meerderheid achter zich voor haar initiatief-rapport met aanbevelingen om mensenrechten in migratiedeals beter te waarborgen.

DIGITAAL

De Commissie presenteerde eind vorig jaar nieuwe regels voor het internet die online platforms reguleren en om machtsmisbruik van techbedrijven tegen te gaan. Kim kreeg steun voor de aanpak van manipulatie van consumenten online. Daarnaast steunde het parlement Kims voorstellen voor transparantie van aanbevelingsalgoritmen online, die bepalen wat je online te zien krijgt. Ook verzamelde de Groenen steun voor het aan banden leggen van online tracking voor advertenties. GroenLinks stelde eveneens een verbod op online tracking, polariserende algoritmen en een daadkrachtige Europese digitale platform toezichthouder voor, maar werden door een rechtse meerderheid niet gesteund. Kim kreeg wel steun voor meer keuzevrijheid online met verplichte 'interoperabiliteit', wat betekent dat je met je Whatsapp je vrienden op Signal zou moeten kunnen communiceren. Ook streed ze er met succes voor dat de grootste techplatforms voortaan al hun overnames moeten melden.

Kim werkt in het Europees parlement aan regels voor kunstmatige intelligentie als schaduwrapporteur. Na rampzalige voorbeelden van het gebruik van automatische beslissingen, zoals in de toeslagenaffaire, werkt Kim aan beschermen van mensenrechten waar

kunstmatige intelligentie wordt ingezet. Hierbij strijdt Kim onder andere voor een verbod op gezichtsherkenning in publieke toegankelijke ruimten. Dit jaar haalden de Groenen voor dit principe een meerderheid in het Europees Parlement in een resolutie.

LGBTIQ+RECHTEN

Na de anti-LGBTI-zones in Polen, voerde de Hongaarse premier Orbán in juli 2021 een anti-LGBTIQ+-wet in. Kim reisde vlak daarna af naar Budapest voor de Pride om solidariteit te tonen, en in gesprek te gaan met activisten en organisaties die een moeilijke strijd voeren tegen de haatpropaganda van Orbán en zijn partij. De Commissie is een juridische procedure tegen Hongarije gestart. Kim nam daarnaast samen met andere Europarlementariërs verschillende initiatieven om discriminatie en haat- en geweldsincidenten tegen de LGBTIQ+gemeenschap aan te kaarten, en daarmee gelijkheid hoog op de politieke agenda te houden.

BUITENLAND

Na de snelle machtsovername van de Taliban en chaotische Westerse terugtrekking uit Afghanistan, onderhandelde Tineke over de resolutie die het Parlement aannam in september. Haar voornaamste inzet was het oproepen van de EU tot ruimhartige hervestiging en betere bescherming van Afgaanse vluchtelingen en een significante toename van humanitaire hulp voor de achtergebleven bevolking.

EU-UITBREIDING

Tineke is namens de groene fractie (mede) verantwoordelijk voor de positionering ten opzichte van de EU-uitbreidingsstrategie, en woordvoerder over Noord-Macedonië en Bosnië-Herzegovina specifiek.

Hoewel Noord-Macedonië al een aantal jaar aan alle criteria voldoet om de officiële toetredingsonderhandelingen te starten, wordt het goedkeuringsbesluit steeds tegengehouden door individuele EU-lidstaten. Momenteel blokkeert Bulgarije vanwege een bilateraal conflict. GroenLinks pleit voor een onmiddellijke start van onderhandelingen, om de stabiliteit van de Westelijke Balkan en geloofwaardigheid van de EU niet nog verder te ondermijnen.

Naar aanleiding van de zware politieke crisis in Bosnië-Herzegovina heeft Tineke in november 2021 een werkbezoek naar het land afgelegd, waar ze met betrokkenen van verschillende partijen sprak. Haar boodschap waarvoor ze een meerderheid van het Europarlement achter zich schaarde, is om te stoppen met de huidige appeasementpolitiek en sancties in te stellen tegen de verantwoordelijken voor deze crisis.